

As vellas festas de San Bieito

O autor percorre as tradicións iniciais das festas de Domaio vencelladas ao vapor dende Vigo e a través das páxinas de FARO

A procesión nas festas de San Bieito do ano 2011. | // CARMEN GIMÉNEZ

Xesús Cancelas Franco*

Moaña | 11-07-22 | Faro de Vigo-Morrazo

<https://www.farodevigo.es/o-morrazo/2022/07/11/as-vellas-festas-san-bieito-68190971.html>

O día 19 de xuño de 1875 unha traxedia marítima sobresaltaba os veciños de Domaio, a lancha “Viuda” que facía a ruta de Vigo-Domaio, volcou fronte A Guía debido ás fortes rachas de vento. Parte dos que viaxaban na embarcación quedaron atrapados na tilla e houbo que facer un boquete para salvar a algúns deles, entre os que estaba o abade da parroquia de Domaio. Faleceron 6 mulleres e 3 homes das máis de 20 persoas que viaxaban na embarcación. Vintedous días despois e xa pasadas as celebracións e fogueiras do patrón San Pedro e superado o loito, FARO de VIGO informaba de que a parroquia celebraba a súa festa máis querida, a romería de San Bieito.

Anunciábase que os abundantes romeiros da outra banda da ría poderían viaxar máis cómodos, rápidos e con precios económicos no vapor que facía as faenas no Porto de Vigo. Nos anos seguintes FARO de VIGO seguía informando da concurrida romería e calificaba o sitio da festa como agradable e pintoresco. No ano 1879 anunciábase con gracia que do Porto de Vigo saíu para Domaio unha mercadoría que non levaba factura e que nin os carabineiros de aduanas nin os encargados de cobrar os impostos lle puxeran pegas. Tratábase de dúas cestas de foguetes e un atado de madamas, que consistían nuns artefactos pirotécnicos que se acendían case sempre pola noite e xiraban con rápidas volteretas e atronador ruído final. Á crónica do Decano remataba:

*¡Hay San Benito querido!/
me dá congoja y tristeza/
pensar como tu cabeza/
soportará tanto ruido.*

En 1880 na véspera da festa FARO de VIGO publicaba na primeira páxina uns curiosos telegramas, entre galego e castelán.

Domayo 8.

EMPRESA MARITIMA DE ETNECIV ZEPOL LAOIDNEM.
VIGO.

Domingo San Bento, gran foliada, pasto á fartar, mandanos xente, trae vapor, abate precios, mozas garridas, porto casi limpio, lembra-te todo.—*Benito.*

—

Vigo 9.

Benito.—Domayo.

Recibido telégrama, entusiasmo indescriptible, mucho romero, pongo vapor, reserva aceite, aguanta tiempo, salgo domingo, prepara recibimiento, precios módicos, viaje largo, miseria dos reales.

HORAS SALIDA.—MUELLE MADERA.

DE VIGO.	DE DOMAYO.
10 mañana.	11 mañana
1 1/2 tarde.	2 1/2 tarde.
3 1/2 »	4 1/2 »
5 1/2 »	8 »

Mucha gente, pide San Payo cargamento murrunchos.

88

FARO de VIGO 1880-07-10 Páxina 1. XESÚS CANCELAS FRANCO*

O nome da empresa marítima era o de un coñecido armador republicano vigués o revés, anunciaba gran foliada e daba conta da fartura na comida (pasto). Na contestación, o armador entre outras cousas pedía reserva aceite, xogando co coñecido uso do aceite nos actos relixiosos para curar espullas e afeccións da pel, e ao mesmo tempo pedindo viño en abundancia. Con todo o máis interesante está ao remate do telegrama, onde dí: pide San Payo cargamento murrunchos. Referíase a un molusco bivalvo parecido ás ostras, que se extraía na desembocadura do río Verdugo e que se comía tradicionalmente no San Bieito. No ano seguinte continuouse anunciando as festas con loas das tranquilas augas da ría e das máis belas armonías da natureza no Val de Domaio.

O día seguinte da festa, había unha queixa importante:

Dicen que en San Bieito/

reuniuse onte moi pouco aceite/

compréndese/

subiu tres cuartos en cuartillo/

¿Cando se venderán os caldos por litro?

Neste ano de 1881 o San Bieito de Domaio competía co de Gondomar e o de Porriño (había poucos días que se podía ir en tren dende Vigo) polos romeiros da cidade e os seus votos. O atractivo de Domaio era viaxar en lanchas de vapor, uns anos no “Vigo” e outros no “María” que saían do molle de madeira ou do de pedra. Ademais tamén viñan moitos veciños de Teis e Chapela nas súas propias embarcacións a remo ou a vela.

Empresa de Zepol Laoidnem.

VIAGE DE RECREO.

¡A S. Benito de Domayo!

EL LUNES 11.

Con objeto de que los simpáticos vi-
gueses (y los que no lo son) puedan dis-
frutar el mejor de los paseos sobre las
tranquilas aguas de la «Perla de los Ma-
res,» admirar una vez mas las bellas ar-
monías que la naturaleza ha derramado
por el valle de Domayo.

Y sentarse allí á la sombra
cabe de la verde alfombra.

Hará el vaporeito «Vigo» dos viages
de ida á las tres y á las cinco de la tarde,
y dos de vuelta á las cuatro y siete y
media.

Muelle de madera.—A DOS reales.—
Niños jóvenes UN real.

Para mas pormenores dirigirse al se-
ñor Lopez Mendiola.

Faro de Vigo 1881-07-09 Páxina 3.

O día da festa en 1884 anunciouse a romería en Vigo pola mañá coa Banda Municipal tocando unha diana, levaban un cartelón anunciador e repartían prospectos sinalando os horarios dos vapores que dende as oito da mañán trasladaban os romeiros. A viaxe custaba dous reais e unha banda de música tocaba no vapor durante o percorrido.

A Romería resultou moi animada e despois da misa houbo unha boa tirada de foguetes de aire e madamitas. Nesa época os asistentes á romería eran maioritariamente veciños de Domaio (contaba cunhas 1000 almas) que ese día estreaban traxe, e tamén veciños da outra banda da ría porque as comunicacións co resto de Moaña estaban en moi mal estado. Os produtos que se consumían masivamente eran o viño e os murrunchos, o que conlevaba un risco como decía o cronista de FARO de VIGO en 1885: Como na romería cómense murrunchos, son de temer pola noite os casos sospeitosos.

As viaxes en vapor para a festa do San Bieito seguíronse facendo durante moitísimos anos e algúns costumes foron mudando, non así a inxesta de viño, pero o pasto vai máis por empanadas, polvo e sardiñas. Longa vida á Romería de San Bieito de Domaio.

Xesús Cancelas Franco.

***Directivo da Agrupación Cultural NÓS**